

1 **הַסְפִּינְתָּיָא** – עור פניו מתכסה בשחין. **מָאִי תִּקְנִיתִיה** – מה היא  
2 רפואתו, **לִימְשִׁי טוֹבָא בְּמָא דְסִילְקָא** – ירחץ פעמים רבות את פניו  
3 במים שהתבשלו בהם תרדין.  
4 נאמר במשנה: אם לא שחק כמון מערב שבת, לא ישחק בשבת  
5 אפילו לאחר המילה, אלא ילעס בשיניו. הגמרא דנה בשחיקת כמון  
6 לרפואה ביום טוב: תנו רבנן, דברים שאין עושין למילה בשבת  
7 אלא בשיניו, עושין לה [למילה] ביום טוב, כדרך שעושה בחול,  
8 והיינו ששוחקין לה כמון וטורפין לה יין ושמן.  
9 הגמרא מקשה על הברייתא: אמר ליה אבין לרב יוסף, מאי שנא  
10 כמון ביום טוב – במה שונה הכמון שהתירו לשוחקו ביום טוב לצורך  
11 המילה אף שיכול היה לשוחקו מערב יום טוב, ועל כרחך הטעם הוא  
12 משום דחיו לקנידה – הכמון הטחון ראוי להוסיפו כתבלין לקדירה,  
13 ועל כן מותרת טחינתו ביום טוב, אם כן ראוי היה לטורפם בערב שבת,  
14 יין ושמן בשבת לצורך המילה אף שיכול היה לטורפם בערב שבת,  
15 שהרי יין ושמן חיו נמי – ראויים גם בשבת לחולה שאין בו סכנה.  
16 דתניא, אין טורפין יין ושמן לחולה בשבת. אמר רבי שמעון בן  
17 אלעזר, משום רבי מאיר, אף טורפין יין ושמן. אמר רבי שמעון בן  
18 אלעזר, פעם אחת חש רבי מאיר במעי, ובקשנו לטרוף לו יין  
19 ושמן, ולא נתתנו. אמרנו לו, האם דברך שאמרת שמותר לטרוף  
20 לחולה לבטל יבבולו פתיו, שהרי אתה חולה ואוסר לנו לטרוף,  
21 עבור. אמר לנו, אף על פי שאני אומר כך וחבירי אומרים כן,  
22 ואני סבור שהצדק עמי, מכל מקום מקמי לא מלאני לפי לעבור על  
23 דברי חבירי. מתשובת רבי מאיר ניתן ללמוד שהוא ניהו דמחמיר  
24 אנפשיה – שדווקא על עצמו החמיר שלא יטרפו בעבורו, אבל לבולי  
25 עולמא – לשאר אנשים שרי – מתיר לטרוף לצורך חולה, ומאחר  
26 שסתם משנה כרבי מאיר קשה מדוע הצריכה המשנה לתת את הדין  
27 לחוד ואת השמן לחוד ולא התירה לטרוף אותם לצורך המילה.  
28 מתרצת הגמרא: הָתָם בחולה שאין בו סכנה, לא געי ליקא – אין  
29 צורך בערוב יפה, אבל הָתָם – לריפוי מכת המילה געי ליקא – יש  
30 צורך בערוב יפה ואין להתיר מחמת שראוי לחולה אחר, ולכן צריך  
31 לתת כל אחד לחוד.  
32 שואלת הגמרא: הָתָם נמי – גם כאן במילה ניעבדי, ולא לילך –  
33 נערבב אבל לא ערובב יפה. משיבה הגמרא: הָיִינוּ דקתני – אכן זו  
34 כוונת התנא שאמר נותן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, דהיינו  
35 שמערבב אבל לא ערובב יפה.  
36 הגמרא דנה בסינון חרדל ביום טוב: תנו רבנן, אין מסננין ביום טוב  
37 את החרדל במסננת שלו כדי להפריד ממנו את הסובין, משום  
38 שנראה כבורר את הפסולת (הסובין), וגם אין ממתקין אותו בנחת  
39 ביום טוב מפני כבוי הגחלת. שואלת הגמרא: אמר ליה אבין לרב  
40 יוסף, מאי שנא – במה שונה דין סינון חרדל האסור אפילו ביום טוב  
41 משום שנראה כבורר מאחר שהסובין נשאר למעלה, מהא דתנן  
42 (להלן קלט), נותנים בשבת ביצה במסננת של חרדל והחלמון יורד  
43 לתוך החרדל ומיפה את צבעו, והלא גם כן החלבון נשאר למעלה,  
44 ומדוע אין זה נראה כבורר. משיבה הגמרא: אמר ליה רב יוסף, הָתָם  
45 בענין סינון הביצה לא מיתיו כבורר כיון שלאחר שהחלמון יורד  
46 עובר גם החלבון דרך המסננת ונמצא שכל הביצה עברה דרך  
47 המסננת ולכן אין זה נראה כבורר. הָתָם מיתיו כבורר – אבל כאן  
48 בסינון החרדל כיון שהסובין נשאר למעלה נראה כבורר.  
49 הגמרא דנה באיסור מיתוק החרדל ביום טוב, שנינו בברייתא: ואין  
50 ממתקין אותו (את החרדל) בנחת ביום טוב. מקשה הגמרא:  
51 והתניא בברייתא אחרת, ממתקין אותו בנחת. מתרצת הגמרא: לא  
52 קשיא, כאן בברייתא שכתוב שמותר למתק בה, מדובר בנחת של  
53 מתכת שאף שמכבה את הגולת בנתינתה לתוך החרדל מכל מקום  
54 המתכת הכביה אינה נעשית פחם ואין בזה פעולת כבוי מן התורה,  
55 ובאן בברייתא שכתוב שאין ממתקים מדובר בנחת של עץ  
56 שנעשית פחם.  
57 שואלת הגמרא: אמר ליה אבין לרב יוסף, מאי שנא במה שונה  
58 החרדל שאין ממתקים אותו בגחלת של עץ מבישרא אנוגרי –

מבשר שמותר לצלותו על גבי גחלים ביום טוב אף על גב שהגחלים  
נכבות על ידי הדם הנוסף עליהם. משיבה הגמרא: אמר ליה רב יוסף,  
הָתָם לא אפשר – שם בבשר על גבי גחלים אין אפשרות לצלות אותו  
מערב יום טוב, כיון שהבשר טעמו משובח יותר כשנצלה ביום טוב,  
הָתָם אפשר – אבל בחרדל אפשר למתקו מערב יום טוב, לכן לא  
התירו אלא בגחלת של מתכת.  
הגמרא דנה בעשיית גבינה ביום טוב: אמר ליה אבין לרב יוסף, מהו  
לגבן – האם מותר לעשות גבינה ביום טוב. אמר ליה רב יוסף, אסור.  
שאלו אבין: מאי שנא – במה זה שונה מלישה המותרת ביום טוב,  
דהרי גם גיבון דומה ללישה. אמר ליה רב יוסף, הָתָם בלישה לא  
אפשר ללוש בערב יום טוב, כיון שטעם הדף משובח יותר כשנאפית  
באותו יום, הָתָם בעשיית הגבינה אפשר לעשותה מערב יום טוב.  
מקשה הגמרא: והא אמרי נהרדעי – והלא אנשי נהרדעא אומרים,  
נְבִינָה פת יומא – שעשאוה באותו יום מעליא – מעולה, ומדוע לא  
נתייר לגבן ביום טוב. מתרצת הגמרא: הָכִי קאמרי – כך היתה כוונת  
נהרדעי, דאפילו נְבִינָה פת יומא בהיותה עדיין לחה, היא מעליא –  
מעולה, כל שכן זו העשויה מאתמול שעתה ביום טוב היא כבר  
יבשה, בודאי שהיא מעולה יותר.  
הגמרא דנה באופני חבישת המילה בחול ובשבת, שנינו במשנה: אין  
עושין לה חלוק בו' לכתחילה אבל כורך עליה סמרטוט. אמר אבין,  
אמרה לי אם – אומנתי, האי חלוק דינוקא – הכיס שעושים לתינוק  
שמלבישים על הגיד לאחר המילה כדי שלא יחזור העור ויכסה את  
העטרה, לפניה לסיטרא לעליא – יש לקפל את שפת האריג של  
הכיס לצד חוץ, והטעם דילמא מדיבין גרדא מיניה – שמא החוטים  
המצויים בשפת האריג ידבקו למכה, וכשיריד את הכיס ימשכו גם  
החוטים הדבוקים ויפצע את הגיד ואחי – ויבא התינוק לידי ברות  
שפכה.  
אימיה – אומנתו דאבין עברה – תפרה לתינוקות שבאו אליה לתקן  
את מילתן בסיטתא לפניה – כיס בתוך החלוק שמגיע עד אמצע  
החלוק, כדי שהחוטים שבשפת האריג של החלוק לא ידבקו במקום  
המילה.  
אמר אבין, האי ינוקא דלית ליה – שלא הכינו לו חלוק לצורך  
המילה, ליתני בליתא דאית ליה שיפתא – יקח פיסת בגד שחוק שיש  
בו אימרה שמתהדקת היטב בבשר ואינה נשמטת, וליברכיה  
לשיפתא לתתא – ויכרוך את הבד על הגיד באופן שהשפה שבה  
האימרה יתא בגיד מתחת לעטרה והצד החלק יהיה בעטרה למעלה,  
ועיניה ליה לעליא – ויקפל את הצד החלק ושכרך בו את העטרה  
כלפי חוץ כדי שאם יהיו שם נימים בבד לא ידבקו במכה.  
הגמרא מביאה כמה עניני רפואה בתינוקות: ואמר אבין, אמרה לי  
אם, האי ינוקא – תינוק דלא ידע מפקתיה – שאין ניכר בו נקב בית  
הרעי, לשייפיה מישתא – שימרח המקום בשמן ולוקמיה להרי יומא  
– ויעמיד המקום מול השמש, והיכא דזיג – והמקום שנראה צלול  
בידוע שהחלל נגדו והוא נקב בית הרעי, ושם ליקרעיה בשערתא  
שתי וערב – יקרע את העור בצורת שתי וערב בראש שעורה שהוא  
חד, אבל בכלי מתכות לא, משום דזירף – שגורם לנפיחות.  
ואמר אבין, אמרה לי אם, האי ינוקא דלא מיין – תינוק שאינו  
יונק, סיבת הדבר משום מיקר דקר פומיה – שפיו הצטנן ואין בו כח  
לינק. מאי תקנתיה – מה היא רפואתו, ליתו כסא גומרי – ישטרו  
גחלים על כלי או על דף, ולינקמיה ליה להרי פומיה – ויחזיקו אותו  
ליד פיו, דחיים פומיה ומיין – שעל ידי כך פיו יתחמם ויוכל לינק.  
ואמר אבין, אמרה לי אם, האי ינוקא דלא מנשתיה – שאינו נושם  
ואין לו דופק, לינפפיה בנפוחתא ומנשתיה – ינפנפו בפניו ברחות  
ויתחיל לנשום.  
ואמר אבין, אמרה לי אם, האי ינוקא דלא מעוי – תינוק שקשה לו  
הנשימה, ליתו סליתא דאימיה – יביאו את השליא שנולדה עמו  
ולישרקיה עליוה ומעוי – ויחליקו אותה על בשרו וינשום היטב.  
ואמר אבין, אמרה לי אם, האי ינוקא דקטין – תינוק שהוא צנום  
מאד, ליתו לסילתא דאימיה – יביאו את השליא שנולדה עמו

1 וְלִישְׁרָקִיָּה עֵילֹוּיָהּ – ויחליקו אותה עליו מְקוּטָנָא לְאוּלָּמָא – מצידה  
 2 הצר של השליא לכוון הצד הרחב, לסימן שילך התינוק הזה וירחיב.  
 3 וְאִי אֱלִים – ואם התינוק אינו בריא ונפוח, מְאוּלָּמָא לְקוּטָנָא – יחליקו  
 4 את השליא בכוון הפוך מהצד הרחב לצד הצר.  
 5 וְאָמַר אֲבִי, אִמְרָה לִי אֵם, הֲאִי יְנוּקָא דְסוּמָק – תינוק שהוא אדום,  
 6 סיבת הדבר דְּאִפְתִּי לֹא אִיבָלַע בִּיהּ דְּמָא – שעדיין לא נבלע דמו  
 7 בבשר והדם כנוס בין העור לבשר ואם ימולו אותו יצא דמו וימות.  
 8 ולכן לִיתְרַחוּ לִיהּ – ימתינו עוד דְּאִיבָלַע בִּיהּ דְּמָא – שיבלע דמו,  
 9 וְלִימְהֵלוּתָהּ – וימולו אותו. וְדִירוּק – ותינוק שהוא ירוק, וְאִפְתִּי לֹא  
 10 נָפַל בִּיהּ דְּמִיָּה – ועדיין אין לו מספיק דם ומתוך כך אין בו כח וממהר  
 11 להחלש ועלול למות, לִיתְרַחוּ עַד דְּנָפַל בִּיהּ דְּמִיָּה – ימתינו עד  
 12 שיהא בו מספיק דם וְלִימְהֵלוּתָהּ. דִּתְנִיָּא, אָמַר רַבִּי נָתָן, פַּעַם אַחַת

13 הִלְכָתִי לְבֶרְכֵי הַיָּם, וּבָאת אִשָּׁה אַחַת לְפָנַי שְׂמָלָה בְּנָה רִאשׁוֹן וּמַת  
 14 שְׁנִי וּמַת. שְׁלִישִׁי הֵבִיאתוּ לְפָנַי, רִאִיתִיו שֶׁהוּא אָדוּם, אִמְרָתִי לָהּ  
 15 הִמְתִּינִי לוֹ עַד שִׁיבָלַע בּוֹ דָּמוֹ. הִמְתִּינָהּ לוֹ עַד שֶׁנִּבְלַע בּוֹ דָּמוֹ וּמָלָה  
 16 אוֹתוֹ וַחֲתִיהָ, וַהֲיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ נָתָן הַבְּבִלִי עַל שָׁמַי. שׁוּב פַּעַם אַחַת  
 17 הִלְכָתִי לְמַדְינַת קְפוּטָקִיָּא, וּבָאת אִשָּׁה אַחַת לְפָנַי שְׂמָלָה בְּנָה  
 18 רִאשׁוֹן וּמַת שְׁנִי וּמַת. שְׁלִישִׁי הֵבִיאתוּ לְפָנַי, רִאִיתִיו שֶׁהוּא יָרוֹק,  
 19 הִצַּצְתִּי בּוֹ וְלֹא רִאִיתִי בּוֹ דֵם בְּרִית, ואִי אִפְשָׁר לְמוֹלוֹ מִשְׁתִּי סִיבוֹת,  
 20 הָאֶחָת שְׁמֵאֲחֵר וְאִין בּוֹ דָם לֹא יוּכַל לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָם בְּרִית, וְהַסִּיבָה  
 21 הַשְּׁנִיָּה שִׁיסְתַּכֵּן בְּמִילָה לְפִי שֶׁאִין לוֹ דָם. וְאִמְרָתִי לָהּ, הִמְתִּינִי לוֹ עַד  
 22 שִׁיפּוֹל בּוֹ דָּמוֹ. וְהִמְתִּינָהּ לוֹ וּמָלָה אוֹתוֹ וַחֲתִיהָ, וַהֲיוּ קוֹרִין שָׁמוּ נָתָן  
 23 הַבְּבִלִי עַל שָׁמַי.

# שבת דף קלד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קלא

## משנה

משתנו ממשיכה לעסוק בדיני מילה בשבת, ותחילה מבארת דיני רחיצת התינוק קודם המילה ואחריה: מרחיצין את הקטן במים חמים שהוחמו בשבת, בין לפני המילה כדי לחזקו, ובין לאחר המילה כדי לרפאותו, ומזלפין – מנטפים עליו מים חמים ביד אבל לא בכלי. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מרחיצין את הקטן אף ביום השלישי למילתו שחל להיות בשבת, לפי שהוא עדיין מסוכן, שנאמר בהריגת אנשי שכם (בראשית לד כה) 'ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים', משמע שאף ביום השלישי הנימול עדיין בסכנה. המשנה דנה במילה בשבת במקרי ספיקות שונים: תינוק שספק הדבר שמוא עברו עליו רק שמונה חדשי הריון, שמן הסתם לא יהיה והוא כאבן בעלמא ואין מחללים עליו את השבת למולו, ספק עברו עליו תשעה חדשי הריון ומחללים עליו את השבת. וכן אנדרוניגוס – מי שיש לו סימני זכרות ונקבות) אין מחללין עליו את השבת למולו. ורבי יהודה מתיר פאנדרוניגוס לחלל עליו את השבת במילתו, ולמדים זאת מרובי בפסוק וכפי שיתבאר בגמרא.

## גמרא

הגמרא מקשה סתירה בדברי המשנה: שנינו במשנה בדין השני, שמוזלפים על הנימול בשבת מים חמים ביד ולא בכלי. מקשה הגמרא: והא אמרת רישא – והלא בתחילת המשנה נאמר שמרחיצין את הקטן, ומשמע שעושה זאת כדרכו, ולא רק בזילוף. מתרצת הגמרא: רב יהודה ורבה בר אבבה דאמרי תרנויהו – אמרו שניהם, ביצד תני – המשנה מבארת כיצד מרחיצין, כלומר, תחילה אומרת המשנה שמרחיצין את הקטן בחמין בין לפני מילה בין לאחר מילה, ואחר כך מבארת ביצד נעשית הרחיצה, מזלפין עליו מים חמים ביד אבל לא בכלי.

מקשה הגמרא: אמר רבא, והא מרחיצין קתני – שנינו במשנה, ורחיצה אינה זילוף ולא יתכן שזילוף הוא ביאור של רחיצה. מתרצת הגמרא: אלא אמר רבא, הכי קתני – כך יש לפרש את דברי המשנה, מרחיצין את הקטן בין מזלפין מילה בין לאחר המילה ביום הראשון בדרבנן, וביום השלישי למילתו שחל להיות בשבת, אין רוחצים אלא רק מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מרחיצין את הקטן כדרכו אפילו ביום השלישי שחל להיות בשבת, מפני שהוא עדיין מסוכן שנאמר 'ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים'.

הגמרא מביאה ראיה לתירוצו של רבא: תנא פוותיה דרבא – שנינו בברייתא כדברי רבא, מרחיצין את הקטן בין לפני מילה בין לאחר מילה ביום ראשון בדרבנן, וביום השלישי למילתו שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד, רבי אלעזר בן עזריה אומר, מרחיצין את הקטן גם ביום השלישי שחל להיות בשבת. ואף על פי שאין ראיה גמורה מהכתוב לדבר הזה, מכל מקום יש זכר לדבר, שנאמר 'ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים'. ממשיכה הברייתא: ונשנה מזלפין, אין מזלפין לא בכוס ולא בקערה ולא בכלי אלא ביד. מבארת הגמרא: אתא לתנא קמא – הלכה זו היא המשך דברי תנא קמא של אתר ביום השלישי אלא זילוף.

שואלת הגמרא: מאי אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר, כלומר מדוע אינה ראיה גמורה מאנשי שכם. משיבה הגמרא: משום שהפסוק נאמר על גדולים שנימולו, ויתכן הגדול שנימול לא סליק בישורא הניא – אין בשרו מעלה ארוכה במהירות, ולכן ביום השלישי הוא עדיין מסוכן, אבל קטן סליק ביה בישורא הניא – בשרו מעלה ארוכה במהירות וביום השלישי אינו מסוכן עוד.

הגמרא מביאה מעשה בענין רחיצת תינוק ביום הראשון למילתו: הווא דאמא לקמיה דרבא – מעשה באדם שמל את בנו בשבת ובה לפני רבא לשאול אם מותר לרחצו, ואורי ליה בשמחיה – והורה לו רבא כשיטתו שבים הראשון לדברי הכל מותר לרחצו. איתלש – חלה רבא וסבר שענש על שהורה כך, ואמר לעצמו, אנא בהדי

תרנימנא דכבי למה לי – מדוע הייתי צריך לחלוק על פירושם של זקנים אלו הנוקטים שאסור לרחוץ אפילו ביום הראשון. אמרו ליה רבנן לרבא, מדוע אתה מתחרט על הוראתך, והתנא פוותיה דמר – הלא שנינו בברייתא כמותך, שבים הראשון גם לתנא קמא מרחצים. אמר להו רבא, מתניתין פוותיהו דיקא – לשון המשנה מוכח כמותם, שלתנא קמא אפילו ביום הראשון רק מזלפים. מבררת הגמרא: קמא – איך משמע במשנה כמותם, מדקאמר – ממה ששנינו במשנה רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת. אי אמרת בשלמא – דבר זה מוכן אם תאמר שתנא קמא ביום הראשון מזלפין קאמר ובימים השלישי לא התיר אף לזלף, היינו דקאמר ליה רבי אלעזר בן עזריה, לא כדבריך אלא מרחיצין את התינוק כדרכו ואפילו ביום השלישי. אלא אי אמרת – אם תאמר שתנא קמא מרחיצין ביום הראשון קאמר, ומזלפין ביום השלישי, האי – מה שכתבה המשנה רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין, אף מרחיצין ביום השלישי מיצעי ליה – היה לו לרבי אלעזר לומר, שכן רבי אלעזר חולק על תנא קמא רק ביום השלישי אבל בשני ימים הראשונים מודה תנא קמא שמרחיצין.

הגמרא מכריעה את ההלכה במחלוקת תנאים זו: כי אתא – כאשר בא רב דימי מארץ ישראל לבבל אמר בשם רבי אלעזר, הלכה כרבי אלעזר בן עזריה שמרחיצין את התינוק אפילו ביום השלישי. הגמרא מבררת האם נחלקו התנאים ברחיצת מקום המילה בלבד או ברחיצת כל הגוף: הווי כה במערבא – דייקו חכמי ארץ ישראל במחלוקת חכמים ורבי אלעזר, והסתפקו האם נחלקו בהרחיצת כל גופו או בהרחיצת מקום המילה בלבד. אמר להו ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה, מסתברא שנחלקו בהרחיצת כל גופו, דאי סלקא דעתך – שאם תעלה על דעתך שנחלקו בהרחיצת מקום המילה בלבד, ולדעת חכמים כיון שבים השלישי התינוק אינו מסוכן אסור אפילו לזלף, מי גרע – האם זה חמור יותר מחמין הניתנים על גבי מכה בשבת, ואמר רב, אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת, ועל כרחך שהתירו בימים הראשונים זילוף על כל הגוף, וביום השלישי אסור על כל הגוף והתירו זילוף על גבי המילה כמו בשמן וחמין שהתיר רב.

הגמרא דוחה את ראיית רבי יעקב: מתקיף לה – הקשה על כך רב יוסף, הלא ניתן לומר שנחלקו ברחיצת מקום המילה בלבד, ומה שהקשית מדוע לחכמים אסור ביום השלישי אפילו לזלף, ובמה שונה דינו מכל מכה, ולא שני לך – וכי אינך סבור שיש הבדל בין חמין שהוחמו בשבת, שאותם אסרו חכמים לתת על המילה ביום השלישי כיון שהתינוק אינו מסוכן עוד, ודינו כבריא שאסור לרחוץ בהם אפילו אבר אחד, לבין חמין שהוחמו מערב שבת שאותם התיר רב ליתן על המכה, שהרי לבריא מותר לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו. מתקיף לה – הקשה רב דימי, וקרבן ושני ליה – אבל הקדים ותיירץ לו זאת רב יוסף, שבמילה ודאי שהתירו לרחוץ במים שהוחמו בשבת מפני שפסגה הוא לו אם לא ירחצוהו, ושוב נדחית ראיית רבי יעקב. איתמר נמי – וכן נאמר בבית המדרש וכדברי רב יוסף שבמילה התירו אף חמין שהוחמו בשבת, כי אתא רבין – כשעלה רבין מארץ ישראל אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, ואמר ליה – ויש שאמרו שאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן, הלכה כרבי אלעזר בן עזריה בין בחמין שהוחמו בשבת בין בחמין שהוחמו מערב שבת, בין הרחצת כל גופו בין הרחצת מילה, מפני שפסגה היא לו.

הגמרא דנה בדיתר לתת מים חמים על המכה בשבת: גופא – נשוב

1 לעצם דברי רב, אָמַר רַב, אֵין מוֹנְעִין חֲמִין וְשָׁמֶן מֵעַל גַּבִּי מִכָּה  
2 בְּשִׁפְתָּהּ, וְשִׁמּוּאֵל אָמַר, נְתִינָת חֲמִים וְשֶׁמֶן עַל הַמִּכָּה אֲסוּרָה גְזִירָה  
3 מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמְמָנִים, אֲבָל נֹתֵן חוּץ לַמִּכָּה וְשׁוֹתֵת וַיּוֹרֵד לַמִּכָּה,  
4 לִפִּי שְׂבִיבָה זֶה לֹא נִיכָר שְׁעוּשָׁה זֹאת לִרְפוּאָה. מִקְשָׁה הִגְמָרָא:  
5 מִיִּתְיָבִי, שְׁנִינוּ בִּבְרִייתָא, אֵין נֹתֵנִין שָׁמֶן וְחֲמִין עַל גַּבִּי מוֹךְ, כְּדִי  
6 לִיתֵן הַמּוֹךְ עַל גַּבִּי מִכָּה בְּשִׁפְתָּהּ, הִגְמָרָא סִבְרָה שֶׁהִטְעַם הוּא מִשּׁוּם  
7 גְזִירַת שְׁחִיקַת סַמְמָנִים, וּמִכָּאן רָאִיָּה לְשִׁמּוּאֵל הָאוֹסֵר מִשּׁוּם כֵּךְ לִתֵּת  
8 שֶׁמֶן וְחֲמִין עַל הַמִּכָּה עֲצֻמָּה, וְקִשָּׁה עַל רַב שֶׁהִתִּיר זֹאת. מִתְרַצָּת  
9 הִגְמָרָא: הֵתֵם – שֵׁם בִּבְרִייתָא הָאִיסוּר אֵינוֹ גְזִירָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת  
10 סַמְמָנִים, אֲלֹא מִשּׁוּם חֲשֵׁשׁ שְׂמָא יָבֵא לִידֵי סְחִיטָה שֶׁל הַמּוֹךְ, וְלִכְּנָן עַל  
11 הַמִּכָּה עֲצֻמָּה שֶׁאֵין חֲשֵׁשׁ סְחִיטָה מוֹתֵר לִיתְנָם.  
12 הִגְמָרָא מִקְשָׁה מִבְרִייתָא אַחֲרֵת: תָּא שְׁמַע, אֵין נֹתֵנִין חֲמִין וְשָׁמֶן  
13 עַל גַּבִּי מוֹךְ שֶׁעַל גַּבִּי מִכָּה בְּשִׁפְתָּהּ, וְאִילוּ רַב הִתִּיר לִתֵּת אֲפִילוּ עַל  
14 הַמִּכָּה עֲצֻמָּה. מִתְרַצָּת הִגְמָרָא: הֵתֵם גַּבִּי – גַּם בִּבְרִייתָא זֹה, הִטְעַם  
15 אֵינוֹ מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמְמָנִים אֲלֹא מִשּׁוּם חֲשֵׁשׁ סְחִיטָה שֶׁל הַמּוֹךְ.  
16 הִגְמָרָא מִבִּיָּאָה רָאִיָּה לְשִׁמּוּאֵל: תִּנָּא בְּוֹתִיָּה דְשִׁמּוּאֵל, אֵין נֹתֵנִין  
17 חֲמִין וְשָׁמֶן עַל גַּבִּי מִכָּה בְּשִׁפְתָּהּ אֲבָל נֹתֵנִין חוּץ לַמִּכָּה וְשׁוֹתֵת  
18 וַיּוֹרֵד לַמִּכָּה.  
19 הִגְמָרָא דְנָה בְּנִתְיֵת מוֹךְ עַל מִכָּה בִּשְׁבֵת: תָּנּוּ רַבָּנָן, נֹתֵנִין עַל גַּבִּי  
20 הַמִּכָּה מוֹךְ יָבֵשׁ – [פִּיסַת בַּד רַךְ וִיבֵשׁ] וְסִפּוֹג יָבֵשׁ, לִפִּי שֶׁאֵינוֹ מִרְפָּא

21 אֲלֹא מִגֵּן עַל הַמִּכָּה שֶׁלֹּא תִסְרֵט מִבְּגָדִיו הַקְּשִׁים. אֲבָל לֹא גַבִּי – [עֲשֵׂב  
22 הַגְּדֵל עַל שִׁפְתֵי הַנְּהַר] יָבֵשׁ, וְלֹא כְּתִיתִין – [חֲתִיכוֹת בְּגָדִים דְּקוֹת]  
23 יָבֵשִׁין, לִפִּי שֶׁאֵלוֹ מִרְפָּאִים אֵת הַמִּכָּה וְגִזְרוּ חֲכָמִים מִשּׁוּם שְׁחִיקַת  
24 סַמְמָנִים.  
25 מִקְשָׁה הִגְמָרָא: קְשִׁיָּא – קִיָּמַת סִתְרָה בִּבְרִייתָא מִכְּתִיתִין אֲכִתִּיתִין,  
26 כְּלוּמַר מִהִרְשָׁא שֶׁהִתִּירָה לִתֵּת מוֹךְ יָבֵשׁ שֶׁהוּא חֲתִיכַת בְּגָד עַל  
27 הַמִּכָּה, עַל הַסִּפָּא שֶׁאֲסָרָה לִתֵּת כְּתִיתִין [שֶׁגַם הֵם חֲתִיכוֹת בְּגָדִים] עַל  
28 הַמִּכָּה. מִתְרַצָּת הִגְמָרָא: לֹא קְשִׁיָּא, הָא – הַסִּפָּא שֶׁאֲסָרָה לִתֵּת  
29 כְּתִיתִין עַל הַמִּכָּה מִדְּבַר כְּתִיתִין – בְּחֻדְשִׁים שֶׁלֹּא נִתְּנוּ מִעוֹלָם עַל  
30 מִכָּה, שֶׁהֵם מִרְפָּאִים, וְהָא – וְהִרְשָׁא שֶׁמִּתִּירָה לִתֵּת מוֹךְ מִדְּבַר  
31 בְּעִתִּיקִי – בִּישְׁנִים שֶׁכֵּבֵר נִתְּנוּ בְּעֵבֶר עַל מִכָּה וְשׁוֹב אֵינָם מִרְפָּאִים.  
32 אָמַר אֲבִי, שְׁמַע מִיָּנָה הֵנִי כְּתִיתִין מִפּוֹ – מוֹכֵחַ מִכָּה שֶׁאֲוֹתָם  
33 חֲתִיכוֹת בַּד מִרְפָּאִים אֵת הַמִּכָּה.  
34 הִגְמָרָא לֵהֲלֹךְ מִבְּאֵרֵת אֵת הַסִּפָּא שֶׁל הַמִּשְׁנָה בְּעִנֵּין מִלֵּילָה בִּשְׁבֵת  
35 בְּסִפְּקוֹת: שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה, סִפְּקָא וְאַנְדְּרוֹגִינִיּוֹס בּוֹ אֵין מִחֲלָלִים עֲלֵיהֶם  
36 אֵת הַשְּׁבֵת. תָּנּוּ רַבָּנָן, נֹאמַר (וִיקָרָא יב א) 'וְבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בָּשָׂר  
37 עֶרְלָתוֹ', מִהִתְיָבוֹת 'וְבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי' לְמַדּוּ חֲכָמִים שֶׁמִּלֵּילָה דּוּחָה שְׁבֵת.  
38 בַּהֲמִשָּׁךְ הַפְּסוּק נֹאמַר 'עֶרְלָתוֹ' וּמִשְׁמַעוּ מִיעוּט, וּדְרָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁרַק  
39 עֶרְלָתוֹ שֶׁל זֶה שׁוֹדֵאִי מִצְוָה לְמוֹלוֹ, דּוּחָה אֵת הַשְּׁבֵת,